ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкІы

№ 9 (20772)

2015-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

ЩЫЛЭ МАЗЭМ и 23-рэ

къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкІ къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгеим къэкІуагъ

Тыгъуасэ АР-м и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан цІыфхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэнкІэ Советэу УФ-м и Президент дэжь щызэхащагъэм хэтэу, Интернет порталэу «Кавказская политика» зыфиІорэм иредактор шъхьаІэу Максим Шевченкэм ІукІагъ. ЗэІукІэгъум АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Мурат хэлэжьагъ.

АР-м и ЛІышъхьэ республикэм ищыІакІэ, ихэхъоныгъэхэм, цІыфэу исхэм нэІуасэ афашІымэ ашІоигъоу зэлъашІэрэ журналистэу, общественнэ ІофышІэшхоу Максим Шевченкэр Адыгеим къызэрэрагъэблэгъагъэр пстэумэ апэу къыхигъэщыгъ.

— Кавказым лъэпкъ зэфэшъхьафэу исым зэкІэми ятарихъ, ядунэееплъыкІэ, ящыІакІэ куоу узэрэщыгъуазэр, ягумэкІхэм, яІофыгъохэм еплъыкІэу афыуиІэр зэфагъэ хэлъэу, шъхьаихыгъэу къызэрэхэбгъэщыхэрэр, зищыкІагъэм зэрэлъыбгъэІэсхэрэр къыдэтлъытэзэ укъедгъэблэгъагъ, — къыІуагъ ащ. — Лъэшэу тыпфэраз уахътэ къыхэбгъэкІи укъызэрэкІуагъэм пае, тигуапэу тиреспубликэ цІыкІу одгъэлъэгъущт, тапэкІи Іоф зэдэтшІэным тыфэхьазыр.

Максим Шевченкэм Адыгеим апэрэу къэкІо нахь мышІэми, итарихъ зэрэфэнэІуасэр, хэхъоныгъэу ышІыхэрэм, ищыІакІэ зэращыгъуазэр къыхигъэщыгъ, лъэпкъ зэфэшъхьафыбэ мамырэу зыщызэдэпсэурэ республикэ цІыкІум идунай нахь куоу зэригъашІэмэ, цІыфхэм заІуигъакІэмэ зэрэшІоигъом къыкІигъэтхъыгъ, къызэрэрагъэблэгъагъэм фэшІ «тхьашъуегъэпсэу» къариІуагъ. Зипэщэ порталэу «Кавказская политика» зыфиІорэр анахь шъхьаІэу зыдэлажьэхэрэми ар кІэкІэу къатегущыІагъ.

Нэужым Максим Шевченкэм тызэрэщигъэгъозагъэмкІэ, мэфитІо Адыгеим щыІэщт, цІыфэу исхэм зэІукІэгъухэр адишІынхэр, ящыІэкІэ-псэукІэ, ядунэееплъыкІэ, яшІоигъоныгъэхэм защигъэгъозэныр ары гухэлъ шъхьаІэу иІэр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

Хэдзын Іофхэм арыгущыІагъэх

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие мы мафэхэм зэхэсыгъо иІагъ. УпчІэ зэфэшъхьафхэр ащ къыщаІэтыгъэх.

ХэдзакІохэм яхэбзэ культурэ зыкъегъэІэтыгъэным, хэдзэкІо комиссиехэм ахэтхэр егъэджэгъэнхэм, республикэм хэдзынхэмкІэ щагъэфедэрэ шІыкІэ-амалхэр нахьышІу шІыгъэнхэм фэшІ 2014-рэ илъэсымкІэ агъэнэфэгъагъэр гъэцэкІагъэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэу къэгущыІагъ АР-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие ипащэ игуадзэу Фанюс Казыхановыр. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, илъэсым къыкІоцІ мы лъэныкъохэм афэгъэхьыгъэу Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэхащагъэх. Ахэм ащыщ хэдзэкІо ныбжьыкІэхэм я Мафэ ехъулІэу студентхэм ыкІи кІэлэеджакІохэм апае зэхащэгъэ егъэджэнхэр. Джащ фэдэу «Сэнаущыгъэ зыхэлъ ныбжьыкІэхэр» зыфиІорэ лъэпкъ проектым къыдыхэлъытагъэу кІэлэеджакІохэм азыфагу республикэ олимпиадэ щызэхащагъ. ХэдзынхэмкІэ фитыныгъэу щыІэхэр анахь дэгъоу зышІэрэ кІэлэеджакІоу агъэнэфагъэм Урысые Федерацием ишІухьафтын илъэсым ыкІэм къыфагъэшъошагъ. Джащ фэдэу хэдзэкІо комиссием хэтхэм ыкІи ахэм ачІыпІэ къихьан зылъэкІыщтхэм апае егъэджэнхэр афызэхащагъэх.

УФ-м хэдзынхэмкІэ и Гупчэ комиссие къыгъэуцурэ пшъэрылъхэм атетэу къихьэгъэ илъэсым Іофтхьабзэу зэхащэщтхэм нэужым атегущыІагъэх. ИкІыгъэ илъэсхэм афэдэу хэдзынхэм ахэлажьэхэрэм апае программэ гъэнэфагъэм тетэу егъэджэн зэфэшъхьафхэр зэхащэщтых. ХэдзэкІо ныбжьыкІэхэм я Мафэ къыдыхэлъытагъэу ныбжьыкІэхэм Іоф адашІэщт. Ащ нэмыкІэу аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ шІыкІэхэм атетэу хэдзынхэр республикэм щырекІокІынхэм фэшІ Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэхащэнхэу агъэнафэх.

ПІАТІЫКЪО Анет.

Чанэу хэлэжьагъэх

Предмет зэфэшъхьафхэмкІэ кІэлэеджакІохэм я Урысые олимпиадэ къэмысызэ республикэм икъалэхэм ыкІи ирайонхэм зэнэкъокъухэр ащыкІуагъэх. ЕтІанэ ахэм ащытекІуагъэхэр рагъэблэгъагъэх мы мафэхэм республикэм щыкІорэ чІыпІэ олимпиадэм.

Нафэ къызэрэхъугъэмкІэ, Адыгэкъалэ иеджэпІитфымэ якІэлэеджэкІуи 128-рэ муниципальнэ зэнэкъокъум идипломант щыхъугъэх. Анахь гъэхъэгъэшІухэр зышІыгъэхэри, кІэледжакІохэм шІэныгъэ куухэр зыщарагъэгъотхэрэри къэлъэгъуагъэх.

Муниципальнэ олимпиадэм тапэрэ илъэсхэми афэдэу мыгъи текІоныгъэхэр къыщыдэзыхыгъэр къалэм иапэрэ гурыт еджапІэу НапцІэкъо Бадур зипащэр ары. Мыщ икІэлэеджэкІо 47-мэ къэлэ олимпиадэм текІоныгъэхэр къыщыдахыгъэх.

ЯтІонэрэ чІыпІэр къэлэ олимпиадэм щызыубытыгъэр ЦІыкІу Нуриет зипэщэ гурыт еджапІэр ары. Ащ икІэлэеджэкІо 27-рэ олимпиадэм идипломант хъугъэх. Хьэлъэкъое гурыт еджапІэм (ипащэр Шумэн Аскэр) икІэлэеджэкІо 26-рэ, къалэм иящэнэрэ гурыт еджапІэкІэ (директорыр НапцІэкъо Адам) нэбгырэ 22-рэ, Псэкъупсэ гурыт еджапІэм (ипащэр Дыхъу Сусан) икІэлэеджэкІуи 6 олимпиадэм идипломант хъугъэх.

Мы лъэхъаным къэлэ олимпиадэм текІоныгъэ къыщыдэзыхыгъэ нэбгыри 128-у ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэхэм ащыщэу кІэлэеджэкІо 58-рэ Урысые олимпиадэм иреспубликэ зэнэкъокъоу непэ Мыекъуапэ щырекІокІырэм предмет зэфэшъхьафхэмкІэ хэлажьэх.

Ахэм ащыщхэми (зэкІэми ягугъу къэшІыгъуай) ацІэ къетІон. Чэтыжъ Зулимэрэ Теуцожь Асхьадрэ къалэм игурыт еджапІэу N 1-м икІэлэеджакІох. ТІури урысыбзэмкІи, инджылызыбзэмкІи республикэ олимпиадэм хэлажьэх. Хьэлъэкъое еджапІэм илІыкІохэу Шумэн Фатимэ адыгабзэмкІи, литературэмкІи, Хьэнахэкъо Эллэ нэмыцыбзэмкІэ, ХъокІо Анжелэ географиемкІэ, гурыт еджапІэу N 1-м илІыкІоу Къэбэртэе Щамилэ (я 11-рэ классым ис) экономикэмкІэ, адыгэ литературэмкІэ, тарихъымкІэ, обществознаниемкІэ зэнэкъокъухэм ахэлажьэх, текІоныгъэ къыдахыным, шІэныгъэ куухэр зэряІэр къагъэлъэгъоным, езыгъэджагъэхэр зэрагъэгушІощтхэм фэбанэх.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ИгъомыкІи икъоу аратыщтыгъэх

Тыгъэгъазэми, зэрэпсаоу 2014-рэ илъэсми Адыгеим пенсиехэри пособиехэри игъом ыкІи икъу фэдизэу щаратыщтыгъэх.

Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд ибюджет къыхэкІэу пенсиехэмрэ пособиехэмрэ тиреспубликэ зыщаратыхэрэр нэбгырэ 123722-рэ мэхъух. А пчъагъэр зэкІэ республикэм щыпсэухэрэм япроцент 27,7-рэ мэхъу. 2014-рэ илъэсым итыгъэгъазэ изакъоу (2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ имэфэкІ мафэхэм атефэу авансэу аратыгъэри зэрэхэтэу) ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм пенсионерхэм ыкІи фэгъэкІотэныгъэ зиІэ купхэм ахахьэхэрэм ацІэкІэ сомэ миллиарди 2,2-рэ афигъэхьыгъ. 2014-рэ илъэсыр зэрэпсаоу пштэмэ, ар сомэ миллиард 15,5-м нэсы.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы 2014-рэ илъэсым имэзае и 1-мрэ мэлылъфэгъум и 1-мрэ ашІыгъэ индексациехэм яшІуагъэкІэ ІофшІэнымкІэ пенсиехэр проценти 6,5-кІэ ыкІи процент 1,7-кІэ нахьыбэ зэрэхъугъэхэр. Социальнэ пенсиехэр мэлылъфэгъум и 1-м индексацие зэрашІыгъэхэм ишІуагъэкІэ процент 17,1-кІэ нахьыбэ хъугъэх. Отчетхэм япчъагъэхэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, 2014-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 31-м ехъулІэу ІофшІэнымкІэ ныбжьым телъытэгъэ гурыт пенсиер сомэ 10160,06-м, гурыт социальнэ пенсиер сомэ 6636, 23-м анэсыгъэх.

Джащ фэдэу мэлылъфэгъум и 1-м мазэ къэс аратырэ ахъщэ тынхэри проценти 5-у индексацие ашІыгъагъэх. ШышъхьэІум кІэлъэІуныгъэ хэмылъэу Іоф зышІэхэрэ пенсионер нэбгырэ 30604-мэ пенсиехэр къафалъытэжьыгъэх ыкІи гурытымкІэ соми 138-рэ къахэхъуагъ.

ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм ипресс-къулыкъу.

Дин Iофыгъохэм атегущыIагъэх

Теуцожь районымкIэ къуаджэхэу Джэджэхьаблэрэ Тэуехьаблэрэ зэпэгъунэгъух — километрэ зытIущ азыфагу илъыр. ЕгъашIэм зэхэтых, зэгурыIохэу, зы чылэм фэдэу зэдэпсэух, зэдэлажьэх. Яхьяри зэдаIэты, якъини зэдагощы. Апэрэм унэгъо 200-м ехъу дэс, нэбгырэ 765-рэ щэпсэу. Тэуехьаблэ унэгъо 59-рэ мэхъу, нэбгырэ 201-рэ дэс.

КъоджитIуми адэсхэм ащыщ идунае зихъожьыкIэ, якъиныгъохэр зезыхьэрэр зы ефэнд. Ащ тэу зыщытыр непэп, илъэсипшI пчъагъэ хъугъэ. Дунаир зыхъожьырэм ифэIо-фашIэхэр гъэцэкIэгъэнхэмкIэ, гъэкъэбзэгъэнымкIэ а илъэс пчъагъэхэм ефэндхэм яIэпыIэгъущтыгъэу, непи а IофшIэныр зыгъэцакIэу, къоджэдэсхэр лъэшэу зыфэразэхэу Тэуехьаблэ щыщ Тэу Аминэ зыкъэзэриIорэмкIэ, чылэгъуитIумэ яефэндыгъэхэу Сайфулин Яхьем илъэс 22-рэ, ЛIыбзыу Къэлэубатэ илъэс 12-рэ Iоф адишIагъ. ТIури щыIэжьхэпышь, Тхьэм джэнэтыр къарет, цIыфхэр афэразэх.

Ащ ыуж ефэнд IэнатIэр зыгъэцэкIагъэр Хьут Хъызыр-хьаджэр ары. Ащи цIыфхэр лъэшэу ыгъэразэхэзэ Iофыгъо къинхэр тIуми ащигъэцакIэхэзэ илъэс 17-рэ Iоф ышIагъ. Нэужым ипсауныгъэ къызыщэщэкъом, IэнатIэр къыгъэтIылъыжьыгъ. Ефэнд ямыIэу чылэгъуитIур къызэнэхэм, лъэшэу гумэкIыгъо хэфэгъагъэх.

Джэджэхьаблэ кIэлакIэу шоферэу Iоф зышIэрэ Дэрбэ Хьамзэт-хьаджэм цIыфхэм зыфагъэзэгъагъ. Ащи илъэситфым ехъурэ Iоф ышIагъ. Хьызыр-хьаджэми ипсауныгъэ нахь зыпкъ зеуцожьым, къоджэдэсхэм ащи зыфагъазэу, якъинхэр зэрырагъахьэу бэрэ къыхэкIыгъ.

Дэрбэ Хьамзэт иунагъо ыIыгъын фае, шоферэу лажьэу ригъэжьэжьыгъ. Ащ пае къэмынэу ащи, Хъызыр-хьаджэми къиныгъохэри зэрахьэщтыгъэми, ефэнд гъэнэфагъэ тегубытагъэу чылэгъуитIуми яIэжьыгъэп. Джыри къоджитIур гумэкIыгъо хэфагъэх. ЛIэныгъэр жъугъэ хъугъэ, зезыхьани ямыIэжьэу къоджэдэсхэр къэнагъэх.

Джэджэхьаблэ къоджэ псэупIэм ипащэу Хьэшхъуанэкъо Мыхьамэт мы Iофым гъунэ фишIынэу рихъухьагъ ыкIи къыдэхъугъ. ИIофшIэгъухэр хигъахьэхи Джэджэхьабли Тэуехьабли анахьыжъэу адэсхэм ныбжь чъэпхъыгъэ зиIэ кIалэхэр ягъусэу къыхаригъэщыгъэх.

Анахьыжъэу ахэтыгъэхэр Гъонэжькъо Сахьид, Блэнэгъэпцlэ Хьамед, Хьут Якъуб, Тэу Амин, Лъащэкъо Рэмэзан, нэмыкIхэри. ЧIыпIэ къинэу къоджитIур зэрыфагъэм ыгъэгумэкIхэу нэбгырэ 40-м ехъу тхьаматэм икабинет щызэрэугъоигъэх.

ГумэкIыгъо шъхьаIэу къаIэтыгъэр зы. Хэта тицIыфхэу зидунае зыхъожьыхэрэр зыгъэтIылъыжьыщтхэр? Хэта ефэндыгъор зезыхьащтыр? Хэта ащ игъусэу хьадэм ифэIо-фашIэхэр зыгъэцэкIэщтхэр? А упчIэхэу тхьаматэм къыгъэуцугъэхэм яджэуап къэгъотыгъэным фэшI сыхьатырэ ныкъорэ фэдизрэ шъхьадж ишIошIхэр, иеплъыкIэхэр къыIуагъэх.

Хьут Хъызыр-хьаджэр лIы Iуш зэтегъэпсыхьагъэу, сыд фэдэрэ Iофыгъуи акъылыгъэ хэлъэу екIуалIэу щыт. Зэрэщыгугъхэрэр зыраIом, ефэндыгъо IэнатIэм зэрэIухьажьыщтыр, ельэкIыфэ зеригъэцэкIэщтыр, ау ежь ычIыпIэ ихьанэу, ащ фигъэсэнэу кIэлэкIаIо горэ гуадзэ къыфашIынэу къахилъхьагъ. Ари фагъэцакIэзэ, ежь зыцIэ къыриIогъэ Мыгу Гъэзэуатэ елъэIухи, ефэндым игуадзэ ашIыгъ.

Ефэндым иIэпыIэгъухэу, хьадэм ифэIо-фашIэхэр елъэкIыфэ ыгъэцэкIэнхэу къагъэнагъ цIыфхэм лъытэныгъэшхо зыфашIэу, рэзэныгъэшхо зыфыряIэу, зыщыгугъхэу, ыпэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ Тэу Аминэ. Ащ иIэпыIэгъунэу, ыгъэсэнэу Хъызыр-хьаджэм ыцIэ къыриIуи агъэнэфагъэр кIэлакIэу Мыгу Азмэт.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

УплъэкIунхэр зэхащэх

Мазэу тызыхэтым и 23-24-м АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ гъогурыкIоныр щынэгъончъэнымкIэ икъулыкъу транспортым иуплъэкIун республикэм щызэхищэщт. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэм якъыхэгъэщын пшъэрылъ шъхьаIэу инспекторхэм яIэр.

УплъэкIунхэр щылэ мазэм и 23-м пчыхьэм сыхьатыр 8-м къыщыублагъэу 11-м нэс кIощтых. МыекъуапэкIэ урамхэу Краснооктябрьскэм, Советскэм, Ветеранхэм, Жуковскэм, Пушкиным, Шэуджэным, К. Маркс ацIэ зыхьыхэрэм, Пролетарскэм, Школьнэм, Мыекъопэ районымкIэ станицэу Кужорскэм, къутырэу Северо-Восточные Сады, 17 лет Октября зыфиIохэрэм, Теуцожь районымкIэ къуаджэу Пэнэжьыкъуае, АдыгэкъалэкIэ проспектэу Лениным ыцIэ зыхьырэм, урамхэу Советскэм, Чайковскэм ыцIэ зыхьырэм ыкIи къуаджэу Хьалъэкъуае ахэр ащызэхащэщтых.

КъыкIэлъыкIорэ мафэми, щылэ мазэм и 24-ми, а охътэ дэдэр ары агъэнэфагъэр. МыекъуапэкIэ урамхэу Пионерскэм, Школьнэм, Чкаловым ыцIэ зыхьырэм, Депутатскэм, Димитровым, Горькэм ацIэ зыхьыхэрэм, Юннатхэм, къутырэу Гавердовскэм, станицэу Ханскэм, Мыекъопэ районымкIэ поселкэхэу Каменномостскэм, Первомайскэм, Абдзэхэхьаблэ, Тэхъутэмыкъое районымкIэ Тэхъутэмыкъуае, поселкэхэу Инэм, Прикубанскэм, Кощхьэблэ районымкIэ Кощхьаблэ иурамхэу Лениным, Джарымэм, Шэумэным ацIэ зыхьыхэрэм, Дружбы Народов зыфаIорэм, къуаджэу Лэшэпсынэ, поселкэу Майскэм инспекторхэм Iоф ащашIэщт.

Тхьамафэм ихъугъэ-шIагъэхэр

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ къызэритырэмкIэ, щылэ мазэм и 12-м къыщегъэжьагъэу и 18-м нэс республикэм бзэджэшIэгъэ 91-рэ щызэрахьагъ.

Ахэр: цIыфым ыпкъынэ-лынэ шъобж хьылъэхэр тыращагъэхэу 1, гъэпцIагъэ зыхэлъ бзэджэшIэгъэ 14, тыгъуагъэхэу 24-рэ, машинэр рафыжьагъэу 1, нэмыкIхэри. Экономикэм ылъэныкъокIэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогъу 34-рэ аукъуагъ, республикэм щыпсэухэрэм гъогогъуи 5-рэ наркотикхэр къахахыгъэх. БзэджэшIагъэ зезыхьэгъэ нэбгырэ 63-рэ агъэунэфыгъ, зэхафыгъэр процент 85-м кIэхьэ.

БлэкIыгъэ тхьамафэм Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 6 къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 3 ахэкIодагъ, 5-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кIэрысхэу водитель 39-рэ къаубытыгъ, гъогурыкIоным ишапхъэхэр гъогогъу 2606-рэ аукъуагъэх.

Щылэ мазэм и 11-м Мыекъопэ районым пхырыкIырэ автомобиль гъогоу «Мыекъуапэ — Апшеронск» зыфиIорэм авариешхо къыщыхъугъ. Осэу къесыгъэм ыпкъ къикIыкIэ автомобилэу ВАЗ-2114-м кIэрысыгъэ илъэс 19 зыныбжь водителым рулыр IэкIэкIи, лъэшыщэу чъэзэ ыпэкIэ къэкIощтыгъэ машинэм еутэкIыгъ. Мы хъугъэ-шIагъэм нэбгыри 2 хэкIодагъ. АвтомобилитIум арысыгъэ нэбгыри 3-мэ шъобж хьылъэхэр атещагъэхэу Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым нагъэсыгъэх. Гъогу-патруль къулыкъум иIофышIэхэр зэрегупшысэхэрэмкIэ, водитель ныбжьыкIэр рулым зыIусыр илъэс нахьыбэ зэрэмыхъугъэм мы аварием къыкIэлъыкIогъэн ылъэкIыщт. Мы хъугъэ-шIагъэм епхыгъэу УФ-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ иотделэу Мыекъопэ районым щыIэм иследственнэ къулыкъу уголовнэ Iоф къызэIуихыгъ, зэхэфынхэр макIох.

МыекъуапэкIэ щыпсэурэ хъульфыгъэр полицием иIофышIэхэм зэрафэразэр къизыIотыкIырэ тхыгъэ АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ мы мафэхэм къыIукIагъ. Ащ къызэритхыгъэмкIэ, тыгъэгъазэм и 24-м ятэу илъэс 80 зыныбжьыр урамым техьагъ ыкIи нэужым зыдэхъугъэр амышIэу кIодыгъэ. Унагъом исхэр, иIахьылхэр пенсионерым лъыхъугъэх, ау къагъотыжьыгъэп.

ТIэкIу тешIагъэу полицием икъулыкъушIэхэр зыныбжь хэкIотагъэм иIахьылхэм телефонкIэ къафытеуагъэх ыкIи зылъыхъущтыгъэхэр гъогу напцэм Iусэу къагъотыжьыгъэу макъэ къарагъэIугъ. Мы чIыпIэм къызэрэкIуагъэри, зыщыпсэурэри ащ къышIэжьыщтыгъэхэп. Ащ къыхэкIыкIэ полицием иотдел ар къащагъ, медицинэ IэпыIэгъу псынкIэм къыфеджагъэх, зыщыщыри агъэунэфыгъ. ЦIыфыгъэ къызхэфагъэхэу къэралыгъо автоинспекцием иIофышIэхэу полицием икапитанэу Алексей Жагоринымрэ полицием илейтенантэу Хьодэ Руслъанрэ хъулъфыгъэм иIахьылъхэр афэразэх.

УФ-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ имежмуниципальнэ отделэу «Кошехабльский» зыфиIорэм икъулыкъушIэхэм зэхащэгъэ оперативнэ-лъыхъон Iофтхьабзэхэм яшIуагъэкIэ илъэси 6 зыныбжь сабыеу зыдэхъугъэр амышIэу кIодыгъэр зыдэщыIэр агъэунэфын алъэкIыгъ. Сабыир зэрамыгъотыжьырэм епхыгъэ къэбарыр полицием иIофышIэхэм къаIэкIэзгъэхьагъэр ащ ян ары.

Шъэожъыер зыдэщыIэр гъэунэфыгъэнымкIэ хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм Iофтхьабзэу зэхащагъэхэм шIэхэу шIуагъэ къатыгъ, сабыим янэ ипшъэшъэгъу дэжь исэу ар къагъотыжьыгъ. Полицейскэхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, мыщ ыпэрэ пчыхьэм зигугъу къэтшIыгъэ бзылъфыгъэр хьэкIапIэ къафэкIуагъ, нахьыжъхэр зэдыщысыгъэх, аркъи зэдешъуагъэх. Ипшъэшъэгъур ешъогъае зэрэхъугъэм къыхэкIыкIэ хьэкIапIэ къэкIогъэ бзылъфыгъэм сабыир ыдэжь ыщэжьынэу унашъо ышIыгъ. Ныр пчэдыжьым къызэущыжьым ильфыгъэ ыгъотыжьыгъэп, пчыхьэм къехъулIагъэри ыгу къэкIыжьыгъэп. Джырэ уахътэм шъэожъыер ным ратыжьыгъ. Ау ипшъэрылъхэр тэрэзэу зэримыгъэцакIэрэм къыхэкIыкIэ административнэ пшъэдэкIыжь ащ рагъэхьыгъ.

Уголовнэ Iоф къызэIуахыгъ

ПшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэм ипащэу хэбзэIахьэр ытынхэм зыщызыдзыерэм ылъэныкъокIэ Адыгэ Республикэм иследственнэ къулыкъухэм уголовнэ Iоф къызэIуахыгъ. Теуцожь районым щыпсэоу илъэс 44-рэ зыныбжь предпринимателым ылъэныкъокIэ АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ экономикэ щынэгъончъэнымкIэ ыкIи ахъщэ къолъхьэ тын-Iыхыным пэшIуекIогъэнымкIэ игъэIорышIапIэ хьакъулахьхэм япхыгъэ бзэджэшIагъэхэмкIэ отделэу хэтым иоперативникхэм зэхащэгъэ уплъэкIунхэм мы унашъор къакIэлъыкIуагъ.

ХэбзэухъумакIохэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, инертнэ материалхэм язэгъэгъотын ыкIи ящэн зиIофшIэн епхыгъэ предприятием 2013-рэ илъэсым къыкIоцI хэбзэIахьхэр ытынхэм зыщидзыягъ. Хэбзэгъэуцугъэр зэраукъорэр къычIэмыщыным пае организацием иIофшIэн зэрэзэхищэрэм епхыгъэ финанс-хъызмэт хэбзэIахь декларацием зэхъокIыныгъэхэр фашIыгъэх. Ащ фэдэ екIолIакIэр фирмэм ипащэ ыгъэфедэзэ сомэ миллиони 2,7-м ехъу хэбзэIахьэу ытыгъэп.

Уголовнэ Iофэу къызэIуахыгъэм къыдыхэлъытагъэу хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм джырэ уахътэм оперативнэ ыкIи зэхэфын Iофтхьабзэхэр рагъэкIокIых.

Адыгэ Республикэм хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

ИСКУССТВЭМРЭ НЫБЖЬЫКIЭХЭМРЭ

КIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ ятворчествэ зыщыхагъэхъорэ Гупчэу Мыекъуапэ дэтым 2004-рэ илъэсым эстрадэ орэдыIо студиеу «Радугэр» щызэхащагъ. Юбилей концертым зызэрэфагъэхьазырырэм кIэлэцIыкIухэр къытегущыIэнэу телъэIугъ купым ипащэу, Урысыем гъэсэнныгъэмкIэ иIофышIэ гъэшIуагъэу Елена Щербак.

— Апэу ансамблэм тштэгъагъэр кIэлэцIыкIу 24-рэ, — къеIуатэ Елена Щербак. — Джырэ уахътэ нэбгырэ 80-м ехъу хэт. Илъэси 4 — 16 зыныбжьхэр тэгъасэх, ахэр купи 4-у гощыгъэх. Орэд къаIоным, къэшъонхэм, яIэпэIэсэныгъэ сценэм къыщагъэлъэгъоным афэтэгъасэх.

— ЯшIэнныгъэ хагъэхъонымкIэ, сэнаущыгъэу ахэлъыр къызэIуахынымкIэ сыда анахьэу шъунаIэ зытежъугъэтырэр?

— Нэбгырэ пэпчъ игулъытэ зыкъыригъэIэтыным, сэнаущыгъэу хэлъыр къыхэдгъэщыным, екIолIэкIэ хэхыгъэ фытиIэу Iоф дэтшIэным тыпылъ. КIэлэцIыкIум шIогъэшIэгъонэу дунаим хилъагъорэм фытетэгъэгушIуыхьэ. Уизакъоу орэд къэпIоным, купым укъыщышъоным еплъыкIэу афытиIэр зэрэзэтекIырэр егъэджэгъум къыщыхэтэгъэщых.

— «Радугэр» мэфэкI зэхахьэм, концертхэм ахэлажьэу тэлъэгъу. Къызэрэшъущытхъурэр тигуапэ.

— Урысыем, Адыгеим ямэфэкI мафэхэм зафэтэгъэхьазыры. ТекIоныгъэм и Мафэ, Адыгэ Республикэм и Мафэ, нэмыкI хъугъэ-шIэгъэ инхэм яхьылIэгъэ концертхэм хэушъхьафыкIыгъэу тякIуалIэ. КIэлэцIыкIухэм, ныбжьыкIэхэм тарихъыр, культурэр дэгъоу ашIэнхэ фае. Концертхэм зэрахэлажьэхэрэм дакIоу, гъэсэныгъэу яIэм зэрэхагъахъощтым кIэлэегъаджэхэр пылъэпльэх. ЛъэпкъхэмIяэзэфыщытыкIэхэр гъэпытэгъэнхэр типшъэрылъхэм ахэтэлъытэ. Адыгеим икомпозиторхэм аусыгъэ орэдхэр тикIэлэеджакIохэм къаIох. Культурэм и Илъэс гъэхъагъэхэр щытшIыгъэх.

— Адыгеим изэнэкъокъухэм ямызакъоу Урысыем щыкIорэ хэгъэгу ыкIи дунэе зэIукIэгъухэм «Радугэр» ахэлажьэ, щытхъуцIэхэр къащыдехы. Уахътэм шъукъыщимынэу IофшIэныр лъыжъугъэкIотэныр шъорыкIэ сыда?

— УпчIэр сшIогъэшIэгъон. Интернетыр, компьютерыр, телефоныр, нэмыкI зэлъыIэсыкIэ амалхэр бэ хъугъэх. НыбжьыкIэхэр сценэм къытепщэнхэм ыпэкIэ гъэсэныгъэу ябгъэгъотыгъэм изакъоп узэгупшысэрэр. Артист пэпчъ закъыхигъэщы шIоигъу. Ар къыдэтлъытэмэ, зэрэфэпагъэм имэхьанэ зыкъеIэты. Ансамблэм орэд къыIонымрэ кIэлэеджакIор изакъоу пчэгум къытехьанымрэ зэрэзэтекIыхэрэр тикIэлэеджакIохэм, ны-тыхэм дэгъоу ашIэ. Бгъасэрэм ыгу хэмыгъэкIыным фэшI уготэу IэпыIэгъу узэрэфэхъурэр къылъэгъун, цыхьэу къыпфишIырэр лъыбгъэкIотэн фае. Узыфежьэгъэ Iофым ылъапсэ зэрэбгъэпытэрэм елъытыгъэу уапэкIэ улъыкIотэщт.

— КIэлэцIыкIум сэнаущыгъэ хэлъэу къыщэхъу, ау иIэпэIэсэныгъэ хигъахъорэп...

— Нурбый, зыфапIорэр къызгурэIо. КIэлэцIыкIухэр зэфэшъхьафых, хэкIыпIэ къафэбгъотын плъэкIыщт. Ыгу умыгъэкIоды, нэшIукIэ еплъ...

— Театральнэ едзыгъохэри «Радугэм» къешIых. Мюзиклэм кIэлэцIыкIухэр зэрэфэжъугъасэхэрэм къытегущыIэба.

— «Тыгъужъымрэ пчэныблымрэ», «Мэзэ 12», «Бремен имузыкантхэр», ныхъапэхэм атехыгъэ къэшIынхэр, пшысэхэм яхьылIагъэхэр, фэшъхьафхэри къэтэгъэлъагъох. ЯцIыкIугъом къыщыублагъэу гупшысэ гъэшIэгъонхэм афэтэгъасэх.

— Москва, Санкт-Петербург, Анапэ, Польшэм, Шъачэ, нэмыкIхэм ащыкIогъэ зэнэкъокъухэм щытхъуцIэхэр къащыдэшъухыгъэх. КIэлэцIыкIухэм яшIэныгъэ хагъэхъонымкIэ, щыIэныгъэм зыкъыщагъотынымкIэ сыд фэдэ IэпыIэгъуа яшъутырэр?

— Илъэс 15-16 зыныбжьхэр еджакIо макIох. Ау тэ дэгъоу къыдгурыIон фаеу тлъытэрэр зэкIэ дгъасэхэрэр артист цIэрыIо зэрэмыхъущтхэр ары. Сатыум, экономикэм, юридическэ Iофыгъохэм дахьыхьхэрэр бэ. Ахэри къыдэтлъытэхэзэ, искусствэм ишIуагъэкIэ щыIэныгъэм зыкъыщагъотыным фэтэгъасэх. КIэлэегъаджэхэу Елена Кандинскаям, Анна Мазуренкэм, Марина Агиян, Николай Арещенкэм тафэраз.

— Щылэ мазэм и 27-м республикэ филармонием концерт щышъуIэщт.

— Илъэси 10 «Радугэр» зэрэхъугъэм ар фэгъэхьыгъэщт. Искусствэр зикIасэхэр, кIэлэцIыкIухэм IэпыIэгъу къафэхъу зышIоигъохэр къетэгъэблагъэх.

— ШъуигухэлъышIухэр къыжъудэхъунхэу шъуфэтэIо.

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **«Радугэр» концертым фэхьазыр.**

ТЕАТРЭР

Зыхьэ Заурбыйрэ Къуижъ Нэфсэтрэ Александр Степановым фэгушIох.

Адыгеим и Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адам ыцIэкIэ щытым «Моя прекрасная леди» зыфиIорэ мюзиклэр къыщагъэлъэгъуагъ. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Александр Степановыр илъэс 65-рэ зэрэхъугъэм пчыхьэзэхахьэр фэгъэхьыгъагъ.

Камернэ музыкальнэ театрэм ихудожественнэ пащэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ искусствэхэмкIэ язаслуженнэ IофышIэшхоу Сулейманов Юныс зэхахьэр пэублэ гущыIэкIэ къызэIуихыгъ. Ащ зэрэхигъэунэфыкIыгъэу, Александр Степановым аужырэ илъэс 20-м Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хьанэхъум ыцIэкIэ щытым артистэу Iоф щешIэ, роль шъхьаIэхэр спектаклэхэм къашешIы. Исэнэхьат фыщытыкIэу фыриIэмкIэ ныбжьыкIэхэм щысэшIу афэхъу. Театрэм къыфэхъугъэ цIыфэу ар иIофшIэгъухэм алъытэ.

Урысыем итеатрэхэм яIофышIэхэм я Союз икъутамэу Адыгеим щыIэм итхьаматэу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инароднэ артистэу Зыхьэ Заурбыйрэ Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэкIэ щытым литературэм епхыгъэ IофыIъохэр щызэшIуэзэкIорэ Къуижъ Нэфсэтрэ Александр Степановым къыфэгушIуагъэх, гущыIэ фабэхэр къыфаIуагъэх, шIухьафтынхэр къыфашIыгъэх.

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ и Щытхъу тхылъ А. Степановым пчыхьэзэхахьэм къыщаратыжьыгъ. Республикэм и Парламент культурэмкIэ, унагъо IофыгъохэмкIэ, общественнэ организациехэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ и Комитет ыцIэкIэ депутатэу Валерий Сорокалет А. Степановым къыфэгушIуагъ, Адыгеим и Парламент и Щытхъу тхылъ юбилярым ритыжьыгъ.

Б. Шоу ипьесэ техыгъэу В. Курочкиным ыгъэуцугъэ музыкальнэ спектаклэу «Моя прекрасная леди» зыфиIорэр артистхэм къагъэлъэгъуагъ. ОрэдышIор Ф. Лоу ыусыгъ. Оркестрэм идирижерыр А. Хуснияровыр ары. КъашIохэр А. Исупым ыгъэуцугъэх.

Александр Степановым, Ирина Кириченкэм, Виктор Серебрянскэм, Михаил Арзумановым, Владислав Верещако, Надежда Максимовам, Виктор Марковым, Людмила Маньшинам, Галина Лодяновам, нэмыкIхэм рольхэр къашIыгъэх.

ЦIыфыр дахэу, зэкIужьэу фэпагъэмэ, нэшIукIэ уеплъы. Адэ шъое-цыеу пшъашъэм зифапэмэ уасэу фэпшIыщтыр сыд фэда? Сатыум, ахъщэшхом цIыфыр зэблахъу.

— СынасыпышIоу сыщыIагъ. Шъуиобществэ гъэры сишIыгъ, — еIо Альфред Дулиттл ироль къэзышIэу, Адыгеим инароднэ артистэу Михаил Арзумановым.

Цокъэ дахэу, джэнэ кIэракIэу къыфащэфыгъэхэм Элиза Дулиттл афэежьэп. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артисткэу Ирина Кириченкэм ролыр узыIэпищэу, псэ къыпигъакIэу къышIыгъ.

ШIушIагъэхэр Генри Хиггкинс иIэх, ау цIыфэу зыфэгумэкIырэм ыгу лъыIэсын ылъэкIыгъэмэ къэшIэгъуае. А. Степановыр ролым фэгъэзагъ.

Спектаклэр бэшIагъэу агъэуцугъэми, цIыфхэм ашIогъэшIэгъон, Мыекъуапэ къыпэгъунэгъу районхэм къарыкIыгъэхэри еплъыгъэх, артистхэм бэрэ Iэгу афытеуагъэх.

Артистхэр спектаклэм хэлажьэх.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4030
Индексхэр 52161 52162
Зак. 113

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаIэр
Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МэщлIэкъо Саид

ПшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
НэпшIэкъуй Заур